

nosti, postale so uže splošne, vsaka narodnost jih je deležna in po pravici zahteva, da se to prizna. Prevagavanje nemščine, gospoda moja, ostane zagotovljeno, duševno imetje Nemcev v obče je tako silno bogato, ker se vsaki dan množi, da naravno vpliva v prvi vrsti na nemške Avstrijce. (Konec prih.)

Naši dopisi.

Železnike 11. dec. (V popravek na dopis v zadnji številki „Novic“.) Dvomim, da bi „triumvirat“ vedel, kaj se je pisalo v zadnji številki „Novic“, še manj me more pa kdo preveriti, da bi bili oni to pisali.*) So pa — ne dela jim časti tako poročilo, veljave jim ne bo pridobilo pred svetom. Neresnica in zasukavanje pravemu možu ni lastno. Res je, da sem se jaz — a v soglasji z gosp. župnikom delam, kar delam — ko me ne bi bili tudi tehtniši krščanski nagibi priganjali, uže iz človekoljubja živo zanimival za mučeniški rod. O vsaki priliki govoril sem zoper razvade, kazal na slabe nasledke, ki izvirajo iz ponočnega dela in nereda za dušo in telo. Mnogokrat povzdignil sem glas v društvenih prostorih, ker je bilo več kovačev zbranih, toraj lepa prilika. S prepričevanjem sem jih hotel odvrniti od ukoreninjene razvade. Je mar pa z mojim prizadevanjem društvo osramoteno, prostori oskrunjeni? Ni li to čast društvu, ni dokaz, da društvo v resnici blago in prav deluje? Res je tudi, da sem šel tudi jaz s kovači, ko so nesli prošnjo gg. fužinarjem, a ne kot predsednik bralnega društva. In zakaj? 27. novembra, dva dni pred izročitvijo prošnje, bila sva z gosp. župnikom pri g. J. Globočniku in ga vprašala, ako nimajo fužinarji nič zoper to, da se odpravi ponočno delo in vpelje red. Kovači se niso upali podpisati, predno niso vedeli za voljo svojih gospodov. Zagotovil naji je gosp. Globočnik, da je bila to uže davnej fužinarjev vroča želja, ter rekel, da ni treba nobene prošnje, ker bodo sedaj sami za to skrbeli. A gospodje so bili silno nahujskani po zlobni osebi, češ, da sem jaz kovače podpihoval, naj se vzdignejo zavoljo preslabega zaslužka. V opravičenje — ne pisal ne govoril nisem o tem — obljubil sem mu prošnjo prinesiti. Možki besedi gosp. fužinarja sem verjel — nameravana prošnja bi se bila opustila. Zavoljo večje gotovosti in da bi se gospodje na kovače same opirali, se podpisi niso opustili. — Ko so nesli kovači prošnjo, šel sem z njimi, da sem spolnil besedo dano g. fužinarju. Podpisana je od 35 kovačev (mojstrov večidel), toraj 70 delavcev. — Čudne, pa tudi žaljive so besede, naj se le pečam s cerkvenimi zadevami in z bralnim društvom. Logika. logika! Ali sem kedaj svojo dolžnost zanemarjal.*) Ni lepo svojo lepo stran kazati — se hvaliti, to tudi ni moj namen, a zagovarjati se mi je. Ne vem, kako bodo moja dela na tehtnici Božje pravice obstala, pa pokažejo naj mi le enega v celi fari, da sem mu kaj odrekel — le enega, da mu ne bi bil z veseljem skazoval pravice in dolžnosti svojega stanu. Ravno gospodom fužinarjem storil sem iz ozira, k čemur me ni vezala dolžnost, uslugo v pretečenem letu, ko niti še kaplan nisem bil. Drugi morali so k izpraševanju, a njih hlapce sem posebej v nedeljo podučeval. Nimajo toraj nikakega vzroka sumničiti o natankem spolnovanju mojih dolžnost. Jaz ne delujem samo kot kapelan, ampak sem pomočnik gosp. župnika. Menijo pa gospodje fužinarji, da je tukajšna duhovščina tako malomarna, da jej ni nič na tem le-

*) Dopis došel nam je v nemščini od znanega železnikega gosp. fužinarja.

žeče, kaka je nrvnost v duhovnji! Kdo bi pa trdil, da vpliva ponočno delo, ko kujejo možki in ženske — večidel mladost — skupaj dobro na nrvnost? — Je res te misli „triumvirat“, da je od fužinarjev in delavcev odvisen čas kovanja? Kaj pa volja Njih Veličanstva, c. kr. postava? Ali ni veljavna tudi za Železnike? Kje ste čuvari postave? Čudno je, da nočejo gospodje fužinarji spoznati kovačev za svoje delavce, a spoznajo jih, da vživajo postavno prostost, da imajo prodajalnice za svoje delavce. — Gotovo ni v čast fužinarjem, da trosijo po časopisih slabosti svojih delavcev in rojakov, naj bi jih rajši odpravili. Pa ko bi bilo le resnično, kar se je poročalo. Na večer 1. decembra začeli so kovati ob 9. uri in so nahali ob 4. zjutraj, toraj ne po polurnem delu. Znabiti je vplival na-nje somenjski dan, ki je bil v ponedeljek tu — dobili niso potrebnega počitka. Zapustili so kovačnice in šli v stanovanje nekega kovača. Bilo jih je 20. Vnamejo se tam za „Eliashohengeist“, pijača nedolžna, podobna hruševi vodi. Pijača ta prišla je menda iz Kamnegorice sem v navado. Vsak zapil je za zajutrk 6 kr., kruh imeli so seboj. Kupili so potem 1 funt sladkorja, 2 litra špirta, za 10 kr. dišav pri T. Dolencu (Čečku), poštenjaku, možu značajnemu, ob 5. uri zjutraj. Ako se zdi gospodom to „po noči“, kaj more revež za to, da je on s svojo polovico ob tem času na nogah, da si služi z malo prodajo borni kruh. Špirit so potem skuhal — naj objavim ves recept — v dveh ponvah in ga zlili res v škaf, v katerem je bilo 6 litrov vode, namesto v dve skledi. Potem so si privezali duše. Zajemali so s kupico, ne s korcem. Korca ne premore ista hiše. *) Ni res, da bi bili vsi tisti, ki so prinesli prošnjo, zraven — bil je le eden.**) Ni res, da so se iz vigonce opotekali, ker so bili v hiši. Toliko v razjasnilo. Sicer pa obžalujem, da so dali inteligentni fužinarji svoje ime za take čenče. A resnico je govoril, če tudi v oči bode Matej Kljun.

Iz Ljubljane. — Iz deželnega zbora kranjskega. Iz obširnega dnevnega reda zadnjih sej deželnega zbora, ki ste bile minuli petek dne 11. decembra in pa minuli ponedeljek dne 14. decembra t. l. omenjamo sledeče: V seji dne 11. poročal je v imenu finančnega odseka g. dr. Vošnjak o podporah iz deželnega zaklada za razširjenje starih in zgradbo novih šol, in privolil je po nespremenjeno sprejetem predlogu finančnega odseka deželni zbor sledečim občinam podpore za zgradbo šol:

1. Cerknici	300 gold.
2. Dobrovi	300 "
3. Hohenegu	200 "
4. Vasi Trpčane in Kuteževo	100 "
5. Občini Štrekljevec . . .	500 "
6. " Griblje	500 "
7. " Veliki Gaber	400 "
8. Božakovo	400 "
9. Stari Trg	400 "
10. Dobrniče	400 "
11. Spodnji Logatec	300 "
12. Trzin	300 "
13. Jesenice (Gorenjsko) . .	300 "
14. Sv. Ana pri Tržiču . . .	300 "
15. Petrova vas	200 "
16. Smladnik	200 "
17. Črni Vrh pri Idriji . . .	200 "
18. Dobljče	200 "
19. Kropa	200 "

*) Došli dopis je nemški razun malih besedi, in s tem je izraz „Schöpfer“ (šefa), v slovenski prevod sprejeli smo pravilni izraz „kore“.

**) Tega dopis ni trdil.

20. Zgornje Pirniče	100 gold.
21. Prežganje	100 „
22. Doljni Semon	100 „

Skupaj . 6000 gold.

Vse te podpore nakazane so na leto 1886. in se bodo dotičnim občinam podpore tedaj izplačale, kedar bo to odločil deželni odbor reševaje dotične prošnje.

Dalje poročal je gosp. dr. Poklukar v imenu gospodarskega odseka o prošnji posestnikov z Brezja, Podolnice itd. o uvrstitvi občinske ceste z Dobrove do Horjula med okrajne ceste. Ta prošnja odstopila se je s priporočilom deželnemu odboru, da o nji pozveduje in predloge stavi; dalje pa je poročal ta poročevalec o marg. št. 13, 14, 15 in 16. §. 3 A letnega poročila zadevajočih del osuševanje ljubljanskega močvirja. Iz tega poročila je razvidno, da se je volil nov močvirski odbor, da se je ta pečal tudi z onimi sklepi, katere je gledé te stvari sprejel vlanski deželni zbor.

Deželni odbor pa še ni predložil načrta nove močvirske postave, v katerem bi bila popravljena priloga omenjene postave zadevajoča ozemlje močvirja, pa tudi ne onih prememb, katero je naročil lanski deželni zbor.

Poročevalec omenja, koliko škodo so prizadejale zopet letos povodnji na močvirji, kolika je tedaj škoda, ako se delo osuševanja še dalje odloži za eno leto, kar bi se zgodilo, ako se uže letos dokončno ne reši vsaj vprašanje pravega močvirskega ozemlja, katero bi potem imelo dokladati k stroškom osuševanja.

Poročevalec je tedaj v imenu gospodarskega odseka predlagal, in je pritrnil tudi deželni zbor tem predlogam, ki se glasé:

1. Poročilo deželnega odbora marg. št. 13, 14, 15, 16 s 3 A jemlje se na znanje;
2. deželnemu odboru se naroči nov načrt močvirske postave v smislu vlanskega sklepa deželnega zbora še v tem zasedanju predložiti deželnemu zboru;
3. deželni odbor naj še nadaljuje prizadevanje, da se vpeljejo močvirski podružni odbori;
4. deželni odbor naj dela z vso močjo na to, da se deželnemu zboru v prihodnjem zasedanju predloži načrt postave o pokritji stroškov za osuševanje močvirja.

— (LXX. odborova seja „Matiče Slovenske“ bo v sredo 23. decembra ob 5. uri popoldne v Matični hiši na Kongresnem trgu št. 7.

Dnevni red:

1. Potrjenje zapisnikov o LXX. odborovi seji.
2. Naznanila prvosedstva.
3. Poročilo književnega odseka.
4. Poročilo gospodarskega odseka.
5. Poročilo tajnikovo.
6. Posamezni nasveti.

— Pri volitvi dolenjskih mest dne 12. t. m. bil je izvoljen gosp. prof. Šuklje s 343 glasovi proti 241, katere je prejel g. grof Margheri, tedaj z večino 102 glasov. Prvi pridobil je memo zadnje volitve 28 glasov, zadnji pa zgubil 69. Kakor se sodi sploh, izvira zguba glasov pri grofu Margheri-ju iz njegovega pogajanja z nasprotno stranko. — Brez ozira na izid volitve same, izreči moramo svojo zadovoljnost, da se je od vseh merodajnih strani prizadevalo volilno borbo obdržati v mejah dostojnosti, še bolj pa o tem, da je, ako je Božja volja, enkrat konec te volitve.

— Občni zbor čitalnice ljubljanske je, kakor navadno, tudi letos sv. Štefana dan dopoldne ob 11. uri s sledečim dnevnim redom: 1) Nagovor predsednikov, 2) poročilo tajnikovo, 3) poročilo blagajnikovo, 4) nasveti posameznih društvenikov, 5) volitev dveh pregledovalcev računa, 6) volitev 15 odbornikov.

— O božičnih praznikih deželnega zbora kranjskega čujemo, da gredo želje poslancev na to, da naj se zborovanje očigled velikega števila važnih predlogov, katero je še rešiti, pretrga samo za pet dni od 24. do 29. decembra. Znano je, da še ni rešenih najpomembnejših proračunov, da je rešiti dalje volilne predloge, ljubljanski statut, premembo močvirske postave, imenitno vprašanje vrejenja voda v deželi, vladina predloga postav o razdelitvi skupnih zemljišč in pa ono o odločitvi manjih kosov gozda izmed večjih gozdov enega gospodarja. Tudi vprašanje deželnih cest čaka rešitve razun velikega števila manjših gospodarskih vprašanj.

— Vreme postalo je lepo zimsko, malo snega pokrilo je zemljo, čez katero pihajo mrzle sape z severa in delom z izhoda. Mraza je poprek krog 10° R.

— Gospod dr. Rieger, velezaslužni vodja českega naroda, pa tudi iskren prijatelj Slovencev praznoval je dne 11. t. m. svoj 67. rojstni dan. — Tudi Slovenci mu kličemo: Bog ohrani modrega vodjo Čehov še mnogo let zdravega in krepkega!

— Krajcarska podružnica „Narodnega Doma“ v Ljubljani. Hvaležno smo se že pri priliki spominjali učiteljskega in trgovskega stanu, da se z marljivim trudom zanimata za pospeševanje našega blagega podjetja. Dolžnost naša je tudi spregovoriti nekoliko o prizadevanji krasnega spola. Žalibog, da Slovenci nimamo toliko narodno probujenega ženstva, kakor ga imajo nekateri drugi slovanski narodi, toda, kar ga imamo, to, rečemo lahko s ponosom, to stoji trdno in zasluži večjo posnemo. Ko smo svoje dni apelirali gledé svojega podjetja na narodne Slovenke, naš poziv ni ostal nikakor brezvspešen. Ne le, da so, kakor pouzemamo iz vrnenih nam razpečanih knjižic, darovale že znatne doneske za zgradbo „Narodnega Doma“, ne le da so, kot smo pred kratkim poročali, rodoljubne vrhniške gospe kupile celo knjižico in da pridejo v kratkem za njimi rodoljubne vrhniške gospice, — tudi 17 poverjenic imamo, ki aktivno in agitatorično delujejo za našo stvar. Čast in hvala tedaj našemu nežnemu spolu za njegovo trudoljubivo in prijazno pospeševanje naše ideje, ki naj bi, čim preje tem bolje, že skoro postala občeslovenska!

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Včeraj odšli so z Dunaja vojaški zastopniki evropskih držav na Dunaji na srbsko-bolgarsko bojišče, da pripravljajo pot do premirja in ako pojde do konečnega miru. — Minister Gauč proglasil je naredbo, zadevajočo izpite zrelosti in pa premembo gledé šolskih ur za ljudske in srednje šole na Dunaji, kar se v obče z zadovoljnostjo pozdravlja. — Tatov, ki so prodajalcu dragocenosti vkradli vso zalogo, še niso zasledili. Prodajalnica pa je zopet vrejena in vpeljava se tukaj sploh linica za opaževanje pri vratih in pa ponočna razsvitljava prodajalnic.

Štajerska. — Cesarski namestnik baron Kübeck odgovoril je na interpelacijo poslanca Raiča zarad mariborskega izobraževališča za učiteljice, da priznava napake in da se bodo odpravile. (Jeli vendar veje boljša sapa od novega naučnega ministra? Vred.) — Nevoljo izbuja po južnem Štajarskem, da južna železnica noče na železniških postajah napraviti tudi slovenskih napisov.

Istra. — Deželni zbor bil je sklenjen uže pred tednom po dokončanem svojem poslu. Krepko oglasili so se slovenski-hrvatski poslanci Spinčič in dr. Laginja in dva tovariša — za tamošnji narod slovanski, petega hrvatskega poslanca Križanac-a, pa so zgubili pri prvi bitki, potegnil jo je z Lahoni in izjavil, da od-